

1. Profetie: één van de gaven van de Heilige Geest

Een jaar of dertig geleden was de Hervormde gemeente hier in Rotterdam-Centrum heel klein geworden. Er was een plan om twee kerkgebouwen af te stoten: de Opstandingskerk en de Prinsekerk. In die tijd was er een zakenman, die het daar absoluut mee oneens was. Daarom legde hij anderhalf miljoen gulden op tafel en kocht hij de twee gebouwen. Hij bracht ze onder in een stichting en de Hervormde gemeente kon ze blijven huren. Hij zei: 'Er kan een tijd komen dat ze weer nodig zijn.' Die uitspraak kun je gerust een profetische uitspraak noemen. Want inderdaad, die tijd is gekomen. Momenteel worden allebei die kerken, de Prinsekerk en de Opstandingskerk, intensief gebruikt. Per zondag komen er in beide gebouwen samen rond de 800, 900 mensen. Deze zakenman, die al jaren geleden overleden is, kreeg blijkbaar van God inzicht in wat de toekomst zou kunnen brengen. Dat was totaal tegen de heersende trend in. 'Er kan een tijd komen dat ze weer nodig zijn.' Profetische woorden... Profetie is één van gaven van de Geest. De Heilige Geest schakelt mensen in om Zijn woordvoerder te zijn. Door profetie komt Gods Geest aan het woord. We hebben gelezen dat de apostel Paulus schrijft, in vers 1 van 1 Korinthe 14: 'Jaag de liefde na en streef naar de geestelijke gaven, en vooral daarnaar dat u mag profeteren.' Ik weet niet hoe dat op u overkomt, op jou, maar zo'n uitspraak triggert mij wel: 'Streef ernaar dat je mag profeteren.' Wat is dat eigenlijk, profeteren? En kun je daarnaar 'streven'? Zo ja, hoe doe je dat dan in deze tijd? Alle reden om hier eens wat verder in te duiken! En ik moet je zeggen: bij het voorbereiden van deze dienst werd ik steeds enthousiaster. Wat een prachtig cadeau ligt hier voor ons klaar! Ik wil het graag samen met u, met jou gaan uitpakken.

2. Profetie in het Oude Testament

Profeten komen we tegen in de hele Bijbel, in het Oude Testament en in het Nieuwe Testament. Het meest in het oog springend zijn de grote profeten: Elia, Jesaja, Jeremia, Ezechiël, en in het Nieuwe Testament Johannes de Doper, en Simeon en Anna in de tempel. Anna was profetes, en ook dat is belangrijk: er zijn altijd zowel mannen als vrouwen ingeschakeld door Gods Geest om te profeteren. In het Oude Testament waren er profetessen, zoals Mirjam, de zus van Mozes, en Debora, de richteres. In het Nieuwe Testament wordt verteld over Filippus, één van de zeven diakenen, die vier dochters had die alle vier profetessen waren (Handelingen 21: 9). Er is een verschil tussen het Oude Testament en het Nieuwe Testament. Of, scherper gezegd: er is een verschil tussen de periode vóór Pinksteren, vóór de uitstorting van de Heilige Geest, en de periode ná Pinksteren. In het Oude Testament zijn het vooral enkelingen die optreden als profeet. Soms zijn er wel groepen profeten, maar dat zijn wel mensen met een heel bijzondere roeping. En in dat Oude Testament zie je dan een verlangen naar een nieuwe tijd, een komende periode, waarin veel méér mensen zullen profeteren, waarin God op grote schaal mensen zal inschakelen om namens Hem te spreken. Dat verlangen wordt uitgesproken, onder meer door Mozes, in Numeri 11, we hebben het gelezen. Hij zegt daar in vers 29: 'Och, waren allen van het volk van de HERE maar profeten, dat de HERE Zijn Geest over hen gaf!' Wat is daar de situatie? Mozes heeft tegen God gezegd: 'HERE, ik kan het niet meer! Ik kan dit volk niet meer alléén leiden. Ik heb hulp nodig!' En God gaf als antwoord: 'Roep zeventig mannen bij elkaar uit de oudsten van Israël.' En als dat gebeurd is, die mensen zijn met Mozes bij de tent van de ontmoeting met God gekomen, dan verdeelt God de Heilige Geest, die op Mozes rust, óók over al die mensen. Ook zij krijgen de Heilige Geest, om het werk van Mozes méé te kunnen dragen. En als ze de Geest ontvangen hebben, gaan ze profeteren, maar het is voor een beperkte tijd, daarna houdt dat profeteren op. En wat blijkt nu? Twee van die zeventig mannen waren niet op tijd bij die tent van ontmoeting. Eldad en Medad, ze waren nog in het tentenkamp van Israël. Maar hoewel ze op een andere plaats zijn, daalt de Heilige Geest ook op hen neer. En ook zij gaan profeteren. Een jongen rent naar Mozes om dat te vertellen, en Jozua, de helper van Mozes, is daar boos om! Twee mannen die

zomaar lopen te profeteren? Dat kán niet, dat moet verboden worden! Maar Mozes ziet het anders. Hij zegt: 'Ik verlang er juist naar dat steeds méér mensen woorden van God gaan spreken! Och, waren allen van het volk van de HERE maar profeten, dat de HERE Zijn Geest over hen gaf!' Daar zie je dat verlangen, dat de Heilige Geest breed Zijn werk zal doen, en zal gaan spreken door heel veel mensen. Eeuwen later is er een profeet, Joël, die dat mag aankondigen, namens God. Hij mag vertellen dat er inderdaad zo'n tijd aankomt, dat de Heilige Geest niet meer alleen maar zal worden uitgestort op enkelingen, maar op alle kinderen van God! In Joël 2: 28 en 29 lezen we: 'Daarna zal het geschieden dat Ik Mijn Geest zal uitstorten op alle vlees: uw zonen en uw dochters zullen profeteren, uw ouderen zullen dromen dromen, uw jongemannen zullen visioenen zien. Ja, zelfs op de dienaren en op de dienaressen zal Ik in die dagen Mijn Geest uitstorten.' Dat zijn geweldige woorden: het is alsof alle barrières weggenomen worden. De Heilige Geest kan onbelemmerd door mensen heen werken!

3. Profetie in het Nieuwe Testament

En het zijn deze woorden van Joël, die – weer eeuwen later – worden aangehaald door Petrus, op Pinksteren, als de Heilige Geest inderdaad is uitgestort. Petrus zegt: 'Kijk, dit is wat er vandaag gebeurt! De Heilige Geest wordt uitgestort op iedereen die gelooft in Jezus!' En hoe gaat het dan verder? Dat is een spannende vraag! Hoe zit het met de profetie, verderop in het Nieuwe Testament, maar ook daarna, ook in onze tijd? We gaan eerst kijken hoe het in Korinthe zat, 1 Korinthe 14, en daarna zetten we de stap naar onze tijd. Als je in die tijd in Korinthe naar een kerkdienst ging, dan beleefde je wel iets héél anders dan hier in de kerk. Paulus schrijft in vers 26: 'Hoe is het dan, broeders? Telkens wanneer u samenkomt, heeft iedereen een psalm, of hij heeft een onderwijzing, of hij heeft een andere taal, of hij heeft een openbaring, of hij heeft een uitleg. Laat alles gebeuren tot opbouw.' De christenen kwamen bij elkaar, en iedereen kon iets inbrengen. De één las iets voor uit de Bijbel en gaf er uitleg bij. Een ander gaf een lied op, dat gezongen werd. Weer iemand anders vertelde dat God hem iets bekend gemaakt had. En nu gaat het in dit hoofdstuk vooral over profetie. Paulus vergelijkt profetie met het spreken in tongen. Dat spreken in tongen, dat wil zeggen, dat je klanken uitspreekt, niet in een menselijke taal maar in een soort hemeltaal. Voor anderen is het niet te verstaan, wat je zegt. Ik spreek zelf niet in tongen, maar als ik er mensen naar vraag die dat wel doen, dan zeggen ze tegen mij: 'Je bent heel rechtstreeks met God verbonden, het is wonderlijk mooi.' Alleen: Paulus is er nogal kritisch op om te spreken in tongen in het kader van een samenkomst. 'Want', zegt hij, 'niemand kan je verstaan! Dus als je dat doet, moet je ook bidden dat je het zult kunnen uitleggen in gewone taal.' Vers 13: 'Daarom, laat hij die in een andere taal spreekt, bidden dat hij het mag uitleggen.' Tegenover die tongentaal plaatst Paulus de profetie. In de gemeente werd geprofeteerd door mannen en ook door vrouwen. Dat laatste staat in hoofdstuk 11. Paulus zegt daar dat een vrouw die in de gemeente bidt of profeteert, haar hoofd moet bedekken. En hier, hoofdstuk 14, zegt hij dan: 'In een samenkomst van de gemeente is profetie véél waardevoller dan tongentaal, want iedereen kan het begrijpen! Ook iemand die van buiten komt, een gast die nog geen christen is, kan het volgen. En als het woorden van God zijn, dan zal die gast diep onder de indruk raken. Want hij zal merken: Dit gaat over mij!' Vers 25: 'Zo worden de verborgen dingen van zijn hart openbaar, en zo zal hij zich met het gezicht ter aarde werpen en God aanbidden, en verkondigen dat God werkelijk in uw midden is.' Dus Paulus moedigt het aan, dat gemeenteleden doorgeven wat God hen op het hart heeft gelegd. Maar hij stelt ook grenzen. Hij geeft regels, want het mag geen chaos worden. We hebben niet alles gelezen, maar het gaat om deze regels.

(1) De gemeenteleden moeten niet door elkaar heen praten. Vers 27: 'ieder op zijn beurt'.

(2) Als iemand in tongen spreekt, onverstaanbare klanken, dan moet het ook worden uitgelegd, en als er geen uitlegger is, dan moet de persoon die in tongen spreekt gewoon zwijgen (vers 28).

(3) er moeten niet teveel mensen achter elkaar het woord nemen: er mogen twee of drie mensen in tongen spreken, althans, als er een uitlegger is, en er mogen ook twee of drie mensen profeteren (vers 27 en 29).

(4) profetieën moeten ook beoordeeld worden, getoetst (vers 29). Stel dat iemand zegt: 'God heeft mij laten zien dat binnen een week Jezus zal terugkomen.' Anderen moeten zo'n uitspraak dan beoordelen, toetsen. Iemand anders zou dan kunnen zeggen: 'Jezus heeft ons Zelf geleerd dat niemand de tijd weet van de terugkomst van Jezus, alleen God de Vader. Dus deze profetie kan niet van God komen.' Profetieën kunnen dus ook afgewezen worden, en het risico bestaat, dat je er dan een beetje lacherig over gaat doen, dat je je schouders erover ophaalt. 'Ach ja, al die profetieën...' En dat mag niet, zegt Paulus. In 1 Thessaloniëzen 5: 19-21 zegt hij: 'Blus de Geest niet uit. Veracht de profetieën niet, maar toets alles en behoud het goede.' Dat is een gouden regel. Nooit lacherig doen over profetie, maar wél toetsen! Dat is dus het vierde: profetieën moeten worden beoordeeld. Anderen in de gemeente mogen aangeven of zij denken dat zo'n profetie Bijbels is. Want de Heilige Geest spreekt Zichzelf nooit tegen. Hij heeft de schrijvers van de Bijbel geïnspireerd, en als Hij iemand een profetie ingeeft, dan zal die altijd in lijn zijn met de Bijbel.

(5) En Paulus geeft dan nog een vijfde regel. Als een man een profetie uitspreekt en zijn echtgenote is ook in de samenkomst, dan mag die echtgenote daar niet op dat moment kritische vragen over gaan stellen. Dat zou zorgen voor heel ongemakkelijke situaties. Zij kan daar dan beter op terugkomen als ze weer thuis zijn. Je voelt wel aan: over die tekst is het laatste woord nog niet gesproken. Paulus moedigt de profetie dus aan, maar hij is zich ook bewust van de risico's: het moet geen chaos worden.

4. Profetie in de praktijk

Opmerkelijk dat in de tijd van de Reformatie, de Kerkhervorming, óók dit punt van de profetie naar voren kwam. De kerkhervormers, zoals Luther, Calvijn en Zwingli, benadrukten dat de Bijbel niet alleen gelezen mag worden door ambtsdragers, maar dat de Bijbel er is voor ieder gemeentelid. Ieder christen moet zelf de Bijbel lezen. Daarom stimuleerden ze het vertalen van de Bijbel in de taal van het volk. De Zwitserse kerkhervormer Huldrych Zwingli organiseerde bijeenkomsten waarin theologen de Bijbel uitlegden, en waarin vervolgens gemeentelieden vragen mochten stellen, en mee mochten denken. Hij noemde dat 'Prophezei', profetie. 'Sámen bidden, sámen zoeken naar het plan van onze Heer.' Ook in ons land kwamen er zulke bijeenkomsten. Je zou best een lijntje kunnen trekken naar onze bijbelkringen, waar we ook samen zoeken naar wat God te zeggen heeft, door de Bijbel, voor het hier en nu. Ook in de evangelische wereld worden die woorden van Paulus over profetie heel serieus genomen. 'Streef ernaar dat u mag profeteren.' Hoe gaat dat in evangelische kringen? Het kan bijvoorbeeld zo gaan: iemand komt bij een gebedsgroep en vertelt kort wat er speelt in zijn of haar leven. Dan gaat de groep in gebed, en aan God wordt gevraagd om leiding. Nadat een paar mensen hebben gebeden, is het stil. En vervolgens deelt de groep met elkaar wat er aan gedachten opkwam. De één dacht misschien aan een bijbeltekst, de ander aan een lied. Een derde kreeg een bepaald voorbeeld in gedachten. Dat wordt allemaal uitgesproken, en degene die zijn of haar verhaal heeft verteld, kan dat als het ware weer meenemen. Misschien zijn het wel de juiste woorden op het juiste moment, woorden van de Heilige Geest, profetische woorden. Er zijn mensen die hierdoor erg geholpen zijn en die inderdaad op die manier meer zicht hebben gekregen op Gods bedoeling voor hun leven. dat is heel kostbaar. Anderen zijn er juist op afgeknapt, en hebben het bijvoorbeeld ervaren als manipulatie: mensen die dingen over jou gaan zeggen, met goddelijk gezag, waardoor je je gedwongen voelt om een bepaalde richting op te gaan. Het luistert dus heel nauw, zoals Paulus dat in feite al zegt: 'Profetie is iets heel moois, maar er zijn risico's, daarom zijn er duidelijke kaders nodig.' In kerken zoals de onze, de gevestigde kerken, is er daarom vaak wat huiver voor zoiets als profetie, een soort angst: 'Laten we daar onze vingers maar niet aan branden.' Maar dat kan ook weer té voorzichtig zijn. In de bevindelijke, reformatische wereld komt het vaak voor dat mensen aangeven dat God tot hen

gesproken heeft door een bijbeltekst, of door een lied, meestal een Psalm. Ik zocht naar een voorbeeld en heb het boekje van mijn opa erbij gepakt. Mijn opa, Chris van Dam, was predikant in de Gereformeerde Gemeenten. Hij heeft boekje over zijn leven geschreven, dat heet: *Een troostrijke wetenschap*. In 1956 was hij predikant in Barneveld. Hij kreeg toen bericht, dat hij op tweetal stond in Rotterdam-Zuid. Dat wil zeggen: de namen van hem en van een andere predikant waren aan de gemeente voorgelegd en de gemeente mocht kiezen op wie ze een beroep wilde uitbrengen. Mijn opa was heel erg verbaasd, want in Rotterdam-Zuid had hij ooit maar eens één keer gepreekt. Hij schrijft dit: 'Ik was zeer verwonderd. Maar nog groter was mijn verbaasdheid toen ik gebeld werd dat ik beroepen was. Het meest verbazende was, terwijl ik het beroep nog niet ontvangen had per brief, dus alleen nog maar per telefoon daarvan op de hoogte was gesteld, dat ik zeer krachtig werd bepaald bij Jesaja 6:8 (waar de HERE zegt): "Wien zal Ik zenden? En wie zal voor Ons heengaan?" Daar kwam zoveel van de Heere in mee, dat voor ik tijd had om bezwaren te overwegen, mijn hart overgebogen werd om te antwoorden: "Zie, hier ben ik, zend mij heen." Ook hier zou je kunnen spreken van profetie, een profetisch inzicht. Want eerst liep het anders, maar uiteindelijk liep inderdaad zijn weg naar Rotterdam-Zuid, waar hij met heel veel vrucht heeft gewerkt. Profetie is misschien dichterbij dan je denkt. Woorden van God die je raken, waardoor de Heilige Geest spreekt, en die jij weer kunt doorgeven. Toen ik in 2022 in het Ikazia-ziekenhuis was, en de diagnose Parkinson kreeg, liep ik daarna door de hal van het ziekenhuis, en ik las de tekst uit Psalm 31 die daar aan de muur hangt: 'Mijn tijden zijn in Uw hand.' Die woorden kwamen rechtstreeks van God. Ik wist het toen heel zeker: 'Hij gaat mee, de hele weg, hoe het ook gaat.' Ik weet niet hoe het bij jou is: heb je weleens meegemaakt dat iemand iets zei wat vervolgens heel belangrijk voor je bleek te zijn? Dat kan in een preek geweest zijn, maar ook in een persoonlijk gesprek, of op een bijbelkring. Woorden waarvan je achteraf kunt zeggen: 'Dat waren woorden van God.' Of je las een tekst in een dagboekje, of op de Bijbelapp, en die tekst was precies wat jij nodig had. In feite gaat het steeds om hetzelfde: het is de Heilige Geest die spreekt, en dat kan Hij zeker ook doen door mensen, dan noemen we dat profetie.

5. Hoe streef je ernaar om te profeteren?

Kun je daarnaar stréven, om te profeteren? Paulus zegt van wel! Hoe die je dat dan? Ik noem vijf belangrijke punten.

Ten eerste: lééf in de Bijbel. Lees elke dag in het Woord van God. Want God spreekt door Woord en Geest, die horen bij elkaar. Als je 'woont' in de Bijbel, dan herken je het ook meteen als iets níét van God is. Zoals Jezus zegt: 'Ik ben de goede Herder, mijn schapen luisteren naar Mijn stem, maar de stem van een vreemde zullen ze niet volgen.' De Bijbel leert je de stem van God te herkennen.

Ten tweede: zuiver je gedachten. Breng voortdurend je zonde, al wat niet goed is, bij het kruis van Christus. Belijd je fouten, bid om vergeving, leef met een gezuiverd geweten. Anders kan de Heilige Geest niet of niet goed door je heen werken.

Ten derde: stel je elke dag beschikbaar voor Gods Heilige Geest, om Zijn spreekbuis te zijn. Bid elke morgen en bespreek maar met je hemelse Vader wie je die dag gaat ontmoeten. Zeg het maar: 'HERE, gebruik mij, spreek door mij heen, maak mij een kanaal van Uw vrede.'

Ten vierde: toets wat je meent van God te ontvangen. Vraag het ook maar aan andere christenen. 'Ik denk dat God mij, of ons, of jou, dit wil zeggen, wat denk jij? Zou dat kunnen?' Toets alles aan de Bijbel en vraag je altijd af of het naar Jezus toe leidt. Want de Heilige Geest wijst altijd op Jezus.

En ten vijfde: voeg de daad bij het woord. Als God je iets zegt, dóé het dan ook! Die zakenman, die wist dat God die twee kerkgebouwen misschien nog weer zou gaan gebruiken. En hij heeft die anderhalf miljoen gulden op tafel gelegd. En mijn opa nam het beroep naar Rotterdam-Zuid aan. Als God spreekt door Zijn Geest, doe dan wat Hij zegt.

'Jaag de liefde na en streef naar de geestelijke gaven, en vooral daarnaar dat u mag profeteren.' De Heilige Geest kan ook jou gebruiken als Zijn spreekbuis. Amen.